

DECIZIE nr. 539 din 14 iulie 2015

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor [art. 260 alin. \(1\) lit. e\) din Legea nr. 53/2003](#) - Codul muncii

EMITENT

• CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Publicat în [MONITORUL OFICIAL nr. 725 din 28 septembrie 2015](#)

Data intrării în vigoare 28-09-2015

Augustin Zegrean	- președinte
Valer Dorneanu	- judecător
Petre Lăzăroiu	- judecător
Mircea Ștefan Minea	- judecător
Daniel Marius Morar	- judecător
Mona-Maria Pivniceru	- judecător
Puskas Valentin Zoltan	- judecător
Simona-Maya Teodoroiu	- judecător
Tudorel Toader	- judecător
Patricia Marilena Ionea	- magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Liviu-Daniel Arcer.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor [art. 260 alin. \(1\) lit. e\) din Legea nr. 53/2003](#) - Codul muncii, excepție ridicată, din oficiu, de Judecătoria Târgu Mureș - Secția civilă în Dosarul nr. 15.555/320/2014 și care constituie obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 955D/2015.

2. La apelul nominal lipsesc părțile Toma Oprea și Inspectoratul Teritorial de Muncă Mureș, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Magistratul-asistent referă asupra notelor scrise depuse la dosar de Inspectoratul Teritorial de Muncă Mureș prin care se solicită respingerea excepției de neconstituționalitate.

4. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată. În acest sens, arată că stabilirea regimului sancționator contravențional reprezintă atribuția exclusivă a legiuitorului, iar Curtea Constituțională nu poate modifica cuantumul unei amenzi contravenționale. De asemenea, arată că instituirea aceluiași cuantum al amenzii pentru angajatorii persoană fizică și angajatorii persoană juridică este justificată de faptul că fapta contravențională sancționată prezintă același pericol social, indiferent de contravenient.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

5. Prin Încheierea din 8 mai 2015, pronunțată în Dosarul nr. 15.555/320/2014, Judecătoria Târgu Mureș - Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor [art. 260 alin. \(1\) lit. e\) din Legea nr. 53/2003](#) - Codul muncii. Excepția a fost ridicată, din oficiu, de instanța de judecată cu prilejul soluționării unei plângeri contravenționale formulate împotriva procesului-verbal de constatare și sancționare a contravențiilor rezultate din încălcarea dispozițiilor [art. 16 alin. \(1\) din Legea nr. 53/2003](#).

6. În motivarea excepției de neconstituționalitate, Judecătoria Târgu Mureș - Secția civilă arată că textul de lege criticat este neconstituțional, întrucât nu stabilește o amendă distinctă și în limite speciale cu un cuantum mai mic pentru contravenientul persoană fizică. Astfel, consideră că situația contravenienților persoane fizice este diferită de cea a contravenienților persoane juridice, întrucât gradul de pericol social este mai redus în situația celor dintâi. De altfel, legiuitorul a prevăzut în cuprinsul altor reglementări un regim diferit de sancționare contravențională între persoanele fizice și juridice. În acest sens, amintește dispozițiile [art. 23 din Legea nr. 171/2010](#) privind stabilirea și sancționarea contravențiilor silvice, [art. 294 alin. \(3\) și \(4\) din Legea nr. 571/2003](#) privind Codul fiscal sau [art. 61 și art. 137 din Codul penal](#).

7. Totodată, amintește că prin [Decizia nr. 183 din 8 mai 2003](#), Curtea Constituțională a preluat considerentele de principiu din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și a arătat că, în scopul aplicării prevederilor [art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale](#), trebuie avute în vedere trei criterii: caracterizarea faptei în dreptul național, natura faptei și natura și gradul de gravitate ale sancțiunii care ar putea fi aplicată persoanei în cauză. Stabilirea de către legiuitor a unor amenzi în cuantum ridicat, fără distincție între contravenientul persoană fizică și contravenientul persoană juridică, constituie o încălcare a prevederilor [art. 53 alin. \(2\) din Constituție](#), deoarece, spre deosebire de situația persoanelor juridice, în cazul persoanei fizice sancțiunea amenzii se răsfărânge direct asupra patrimoniului acesteia, cu consecința afectării nivelului de trai. Astfel, deși în conformitate cu dispozițiile [art. 53 alin. \(1\) din Constituție](#) statul poate impune măsuri sancționatorii, acestea trebuie să fie, potrivit [alin. \(2\) din același articol](#), proporționale cu situația care le-a determinat, să fie aplicate în mod nediscriminatoriu (în cadrul aceleiași categorii de persoane) și fără a aduce atingere existenței dreptului sau libertății pentru care s-a dispus măsura respectivă.

8. În conformitate cu dispozițiile [art. 30 alin. \(1\) din Legea nr. 47/1992](#), încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului, precum și Avocatului Poporului, pentru a-și formula punctele de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

9. Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului nu au comunicat punctele de vedere solicitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, notele scrise depuse la dosar, concluziile procurorului, dispozițiile de lege criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și [Legea nr. 47/1992](#), reține următoarele:

10. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale [art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992](#), să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

11. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile [art. 260 alin. \(1\) lit. e\) din Legea nr. 53/2003](#) - Codul muncii, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 345 din 18 mai 2011, dispoziții potrivit cărora "(1) Constituie contravenție și se sancționează astfel următoarele fapte: [...] e) primirea la muncă a până la 5 persoane fără încheierea unui contract individual de muncă, potrivit art. 16 alin. (1), cu amendă de la 10.000 lei la 20.000 lei pentru fiecare persoană identificată."

12. Autorul excepției consideră că dispozițiile de lege criticate contravin următoarelor prevederi constituționale: art. 16 alin. (1) privind egalitatea în drepturi a cetățenilor și art. 53 alin. (2) referitor la condițiile restrângerii exercițiului unor drepturi sau libertăți.

13. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că aceasta are în vedere dispozițiile [art. 260 alin. \(1\) lit. e\) din Legea nr. 53/2003](#) care stabilesc că reprezintă o contravenție și sancționează ca atare primirea la muncă a până la 5 persoane fără încheierea unui contract individual de muncă, potrivit art. 16 alin. (1) din aceeași act normativ. [Art. 16 alin. \(1\) din Legea nr. 53/2003](#) prevede obligația angajatorului de a încheia contractul individual de muncă în formă scrisă, condiție impusă ad validitatem.

14. Cu privire la această obligație ce revine angajatorului, Curtea Constituțională a reținut, în jurisprudența sa, prin [Decizia nr. 418 din 3 mai 2007](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 346 din 22 mai 2007, [Decizia nr. 1.109 din 8 septembrie 2009](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 678 din 9 octombrie 2009, ori [Decizia nr. 224 din 9 mai 2013](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 370 din 21 iunie 2013, că "desfășurarea raporturilor juridice de muncă în condițiile reglementate, în deplină cunoștință a drepturilor și îndatoririlor părților, siguranța și stabilitatea acestor raporturi prezintă interes general pentru întreaga societate, iar, în particular, atât pentru angajatori, cât și pentru salariați. Un rol deosebit de important pentru asigurarea acestor cerințe îl reprezintă contractul individual de muncă.

15. Contractul individual de muncă este convenția prin care se materializează voința angajatorului și a viitorului salariat de a stabili un raport juridic de muncă. În această convenție, negociată și liber consimțită, sunt prevăzute, în limitele stabilite de legislație și de contractele colective de muncă, toate elementele necesare pentru cunoașterea condițiilor de desfășurare și de încetare a raportului de muncă, drepturile, obligațiile și răspunderile ambelor părți.

16. Întrucât contractul individual de muncă reprezintă cea mai concludentă dovadă a ceea ce au convenit părțile, documentul pe baza căruia se poate verifica în ce măsură și-a îndeplinit obligațiile oricare dintre părți, ce drepturi poate revendica și ce răspunderi are, inclusiv în cadrul soluționării unor eventuale litigii, încheierea lui, chiar înainte de începerea raporturilor de muncă și în formă scrisă, este în interesul ambelor părți.

17. Răspunderea pentru încheierea contractului individual de muncă revine în mod firesc angajatorului. Existența contractului previne comportamentul abuziv al angajatorului, dar și atitudinea incorectă a salariatului în îndeplinirea sarcinilor pentru care s-a angajat. Încadrarea în muncă doar cu forme legale, pe baza unor contracte individuale de muncă, asigură atât cunoașterea, cât și exercitarea obligațiilor legale ce le revin celor care folosesc forță de muncă salarială."

18. De asemenea, prin [Decizia nr. 383 din 23 martie 2011](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 281 din 21 aprilie 2011, Curtea a statuat că "încheierea în formă scrisă a contractului de muncă este justificată de combaterea unor practici ale angajatorilor prin care [...] se sustrăgeau de la plata impozitelor și taxelor datorate bugetului de stat sau bugetului asigurărilor sociale de stat datorate prin efectul încheierii contractului de muncă. O atare conduită se reflecta negativ și în planul protecției sociale a angajatului care nu beneficia de stagiul de cotizare pentru perioadele lucrate neînregistrate de către angajator la autoritățile competente și nici de asigurare de sănătate sau socială". Cu același prilej, Curtea a arătat că "ceea ce se desfășoară împotriva legii nu poate fi acceptat nici în domeniul raporturilor de muncă, unde, pe lângă angajat și angajator, un rol precumpănitor, dar conex, îl are statul prin prisma acordării în viitor a pensiei sau a altor forme de ajutor social, precum și a asistenței medicale."

19. Autorul prezentei excepții de neconstituționalitate critică dispozițiile [art. 260 alin. \(1\) lit. e\) din Legea nr. 53/2003](#) prin prisma unor argumente pe care Curtea Constituțională nu le-a mai analizat cu privire la acest text de lege, susținând că este neconstituțional, întrucât nu prevede un tratament diferit sub aspectul sancțiunii contravenționale între angajatorii persoane fizice și angajatorii persoane juridice. În acest sens, invocă exemple din legislație în care

se instituie o diferență de tratament juridic între cele două categorii de persoane, și faptul că persoanele fizice sunt obligate să suporte din patrimoniul propriu amenzi, ceea ce le poate afecta nivelul de trai și susține că pericolul social al fetei persoanei fizice este redus în comparație cu fapta contravențională săvârșită de o persoană juridică.

20. Analizând critica de neconstituționalitate raportată la prevederile art. 16 alin. (1) din Constituție, Curtea constată că autorul excepției de neconstituționalitate își sprijină argumentele de neconstituționalitate pe jurisprudența sa referitoare la principiul egalității în drepturi, arătând că acesta nu presupune doar instituirea unui tratament juridic egal pentru persoane aflate în aceeași situație, dar și un tratament diferit, atunci când situațiile diferite în care se află diverse categorii de persoane o impun. În acest sens, invocă [Decizia Plenumului Curții Constituționale nr. 1 din 8 februarie 1994](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994.

21. Desigur, în numeroase rânduri Curtea Constituțională a reținut în jurisprudența sa că principiul egalității în drepturi nu se aplică între persoanele fizice și juridice, întrucât acestea se află în situații obiectiv diferite, ce impun instituirea unui tratament juridic diferit (spre exemplu, [Decizia nr. 368 din 28 septembrie 2004](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.039 din 10 noiembrie 2004, [Decizia nr. 633 din 11 noiembrie 2014](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 16 din 9 ianuarie 2015, [Decizia nr. 368 din 26 iunie 2014](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 578 din 1 august 2014.) În toate aceste cazuri, Curtea a arătat că diferența de tratament juridic era determinată de anumite obiective urmărite de legiuitor - precum este intenția de responsabilizare a persoanei juridice cu privire la săvârșirea, de către prepușii lor, a contravențiilor -, de însăși natura acestor persoane, care face posibilă sau nu, după caz, aplicarea unui anumit tratament juridic, ori de pericolul social diferit rezultat din contravențiile săvârșite de persoanele fizice în comparație cu cele săvârșite de persoanele juridice. Prin urmare, tratamentul juridic diferit instituit în cazurile amintite între persoanele fizice și juridice se întemeiază pe criterii obiective.

22. Cu toate acestea, Curtea apreciază că instituirea unui tratament juridic diferit între persoanele fizice și juridice nu reprezintă o obligație pentru legiuitor și nicio consecință ce rezultă de plano din prevederile art. 16 alin. (1) din Constituție. Mai mult, legiuitorul poate considera că este necesară instituirea unui tratament juridic uniform pentru persoanele fizice și juridice atunci când valorile sociale protejate ori drepturile și interesele altor persoane ar fi afectate în mod egal prin contravențiile săvârșite și nu există alte motive ce justifică instituirea unui tratament juridic diferențiat.

23. Cât privește reglementarea criticată de autorul excepției, Curtea constată că aceasta vizează protejarea drepturilor ambelor părți ale contractului individual de muncă, dar implică, în mod secundar, și obligațiile fiscale datorate de acestea în temeiul existenței acestui raport de muncă. Din această perspectivă, diferențele între angajatorul persoană fizică și angajatorul persoană juridică sub aspectul efectelor contravenției sunt nesemnificative, de vreme ce textul de lege se referă la același număr de salariați. Altfel spus, nu se poate susține că nerespectarea de către angajatorul persoană juridică a obligației de a încheia contractul individual de muncă în formă scrisă pentru un număr de până la 5 persoane prezintă un pericol social mai mare decât aceeași faptă săvârșită de o persoană fizică.

24. Referitor la argumentul invocat de autorul excepției, în sensul că reglementarea sancțiunilor contravenționale trebuie să țină seama și de persoana căreia îi este aplicabilă sancțiunea, Curtea apreciază că, în speță, sunt invocate efectele pe care aplicarea sancțiunii amenzii le-ar avea asupra patrimoniului angajatorului, invocându-se o posibilă afectare a nivelului de trai al persoanei fizice. Autorul excepției urmărește astfel o diminuare a cuantumului amenzilor aplicabile angajatorului persoană fizică.

25. Față de această critică, Curtea reține că restrângerea exercițiului dreptului de proprietate ori afectarea nivelului de trai nu pot fi invocate atunci când acestea rezultă din aplicarea unor sancțiuni ca urmare a încălcării dispozițiilor legale.

26. De altfel, prin [Decizia nr. 548 din 17 decembrie 2013](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 110 din 13 februarie 2014, Curtea a reținut că "stabilirea regimului sancționator al faptelor contravenționale sau penale, precum și instituirea unor eventuale cauze de reducere a pedepselor intră în atribuțiile de reglementare ale legiuitorului, Curtea Constituțională neputând modifica minimul unei amenzi contravenționale, așa cum a fost stabilit de legiuitor. Astfel, potrivit [art. 2 alin. \(3\) din Legea nr. 47/1992](#), «Curtea Constituțională se pronunță numai asupra constituționalității actelor cu privire la care a fost sesizată, fără a putea modifica sau completa prevederile suspendate controlului»."

27. Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1-3, al art. 11 alin. (1) lit. A. d) și al [art. 29 din Legea nr. 47/1992](#), cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată din oficiu de Judecătoria Târgu Mureș - Secția civilă în Dosarul nr. 15.555/320/2014 și constată că dispozițiile [art. 260 alin. \(1\) lit. e\) din Legea nr. 53/2003](#) - Codul muncii sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Judecătorei Târgu Mureș - Secția civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.
Pronunțată în ședința din data de 14 iulie 2015.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

AUGUSTIN ZEGREAN

Magistrat-asistent,

Patricia Marilena Ionea
